

๑. สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ด้วยปัจจุบันสภาพการคมนาคมของไทย เป็นการขนส่งทางถนนมากกว่าร้อยละ ๘๐ ของปริมาณการขนส่งสินค้าทั้งประเทศ ทำให้เกิดความไม่สมดุลในระบบขนส่ง และมีผลกระทบทางลบหลายประการ เช่น ต้นทุนการขนส่งสูง เกิดปัญหาการจราจรแออัด มีสถิติอุบัติเหตุสูงเป็นอันดับ ๒ ของโลก เกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษ เป็นต้น ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาการขนส่งทางราง ถึงแม้ว่าจะมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงที่หมายปลายทางของการขนส่ง แต่จะเห็นได้ว่า ระบบรางเป็นระบบการขนส่งทางบกที่มีประสิทธิภาพ สามารถขนส่งสินค้าได้ครั้งละจำนวนมาก มีค่าใช้จ่ายในการขนส่งต่อหน่วยต่ำ ก่อให้เกิดมลภาวะน้อยกว่าทางถนน ประหยัดพลังงานเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดปัญหาการจราจร ประกอบกับ ภาครัฐจึงเล็งเห็นความสำคัญของการเร่งรัดพัฒนาระบบขนส่งทางรางเพื่อให้เป็นระบบขนส่งหลักที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ การพัฒนาเส้นทางรถไฟให้ครอบคลุมพื้นที่ ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเหมาะสม จะเป็นการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากพื้นที่อย่างคุ้มค่า นำไปสู่การตั้งถิ่นฐานอย่างเป็นระบบ ยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ประหยัดพลังงาน และมีความปลอดภัยสูง ประการสำคัญคือ เป็นการปรับโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ของประเทศให้เชื่อมโยงกับระบบขนส่งอื่น ๆ และประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการขนส่งอันจะส่งผลให้ประเทศมีขีดความสามารถแข่งขันเพิ่มขึ้น ดังนั้น การขนส่งทางรางจึงเป็นอนาคตที่สำคัญของภาคการคมนาคมไทยทั้งการขนส่งสินค้า ขนส่งคนภายในเขตเมืองใหญ่ ระหว่างเมือง และเชื่อมต่อไปถึงต่างประเทศ ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีหน่วยงานภาครัฐ และกฎหมายที่กำกับดูแลการบริการด้านการขนส่งทางรางในอนาคตให้มีมาตรฐานความปลอดภัย มาตรฐานการให้บริการ และมาตรฐานด้านการประกอบการขนส่งทางรางในรูปแบบมาตรฐานเดียวกันที่สากลยอมรับ รัฐบาลจึงมีนโยบายเร่งด่วน ข้อ ๖.๑๓ กำหนดให้ “แยกบทบาทและภารกิจของหน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยปฏิบัติที่ชัดเจน และจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลระบบราง เพื่อทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานการให้บริการและความปลอดภัย โครงสร้างอัตราค่าบริการที่เป็นธรรม การลงทุน การบำรุงรักษา และการบริหารจัดการซึ่งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาระบบรางให้เป็นโครงข่ายหลักของประเทศ” ดังนั้น กระทรวงคมนาคมจึงจำเป็นต้องจัดตั้งกรมการขนส่งทางรางขึ้นในกระทรวงคมนาคม ให้มีความพร้อมรองรับนโยบายเร่งด่วนและการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลดังกล่าว รวมถึงโครงการที่จะลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางรางอย่างต่อเนื่องและใช้จำนวนเงินลงทุนสูง และการบริหารจัดการด้านการขนส่งทางรางของประเทศให้ได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และระบบคมนาคมขนส่งของไทยในด้านอื่นๆ

๒. ความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา

เพื่อให้มีหน่วยงานทำหน้าที่เป็นหน่วยงานส่วนกลางในการบริหารงานด้านการขนส่งทางรางของประเทศ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางราง การกำกับดูแลมาตรฐานและระเบียบด้านความปลอดภัยสำหรับโครงสร้างพื้นฐาน การเดินรถและบุคลากรและส่งเสริมการประกอบกิจการขนส่งทางรางให้เชื่อมต่อการขนส่งระบบอื่นและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดนวัตกรรมขึ้น

ในระดับประเทศและระดับภูมิภาค ดังนั้น จึงควรจัดตั้งกรมการขนส่งทางรางขึ้นเพื่อให้การบริหารจัดการด้านการขนส่งทางรางของประเทศเป็นไปอย่างมีเอกภาพ เป็นระบบ และเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเกิดความคล่องตัวในการบูรณาการภารกิจร่วมกับส่วนราชการอื่น

๓. หลักการอันเป็นสาระสำคัญของกฎหมายที่จะตราขึ้น

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็น “ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....” (เพิ่มมาตรา ๒๑ (๔/๑) เพื่อยกฐานะสำนักงานโครงการพัฒนาระบบราง ในสังกัดสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคม ขึ้นเป็นกรมการขนส่งทางราง กระทรวงคมนาคม

(๒) เพิ่มเติมกรมการขนส่งทางราง เป็นส่วนราชการระดับกรม รองรับภารกิจด้านการขนส่งทางรางที่เพิ่มขึ้น

(๓) เพิ่มเติมบทบัญญัติในการให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หน้าที่ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลัง ของสำนักงานโครงการพัฒนาระบบรางในสังกัดสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคม ไปเป็นของกรมการขนส่งทางราง

(๔) เพิ่มเติมบทบัญญัติให้บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติ คณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงส่วนราชการเดิมให้ถือว่าอ้างถึงส่วนราชการใหม่

๔. ประเด็นที่จะรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ความคิดเห็นต่อการจัดตั้งกรมการขนส่งทางราง ที่จะกำหนดให้มี “กรมการขนส่งทางราง” เป็นส่วนราชการระดับกรม สังกัดกระทรวงคมนาคม โดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็น “ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”